

Trafikverket

781 89 Borlänge

Beslut

Datum 2018-08-27
Dnr RAÄ-2018-1690

Skyddsbestämmelser för det statliga byggnadsminnet Landeryds station, Landeryd 28:1, Hylte kommun, Hallands län

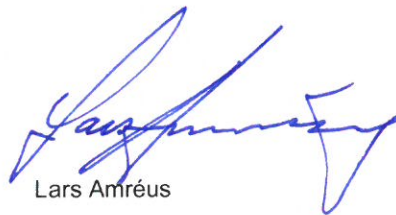
Riksantikvarieämbetet beslutar med stöd av 6 § förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen att skyddsbestämmelser enligt här bifogade förslag ska gälla för Landeryds station.

Redogörelse för ärendet

Enligt beslut av regeringen 2018-03-29 är Landeryds station skyddad som statligt byggnadsminne.

Ett förslag till skyddsbestämmelser remitterades 2018-04-19 till den förvaltande myndigheten Trafikverket som inte haft något att erinra mot förslaget.

Beslut i detta ärende har fattats av riksantikvarien Lars Amréus efter föredragning av handläggaren Jan Karlsson. Även avdelningschefen Qaisar Mahmood och t.f. enhetschefen Solveig McKenzie har varit med om den slutliga handläggningen.

Lars Amréus

Jan Karlsson

Riksantikvarieämbetet
Storgatan 41
Box 5405
114 84 Stockholm
Tel 08-5191 8000
E-post registrator@raa.se
Hemsida www.raa.se
Org.nr 202100-1090
Plusgiro 599 94-4
Bankgiro 5052-3620

Bilaga:
Skyddsbestämmelser med bilaga

Kopia till:

Länsstyrelsen i Hallands län
Kulturmiljö Halland
Hylte kommun
RAÄ/Bebyggelseregistret

Bilaga 1, RAÄ dnr RAÄ-2018-1690, 2018-08-27

Skyddsbestämmelser för det statliga byggnadsminnet Landeryds station, Landeryd 28:1, Hylte kommun, Hallands län

Byggnadsminnet omfattar följande byggnader inom det område som avgränsats på bifogade karta, se bilaga 2.

1. Stationshus
2. Beredskapsförråd
3. Hus 12D (f.d. dressinbod)

Följande skyddsbestämmelser ska gälla för byggnadsminnet:

1. Området med mark och vegetation ska vårdas och underhållas så att dess utseende och karaktär inte förvanskas. Området får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras så att områdets kulturhistoriska värden minskas.
2. Byggnaderna ska vårdas och underhållas så att de inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten ska utföras med material och metoder som är anpassade till byggnadernas egenart på ett sådant sätt att byggnadsminnets kulturhistoriska värden bevaras.
3. Byggnaderna får inte helt eller delvis rivas, flyttas, byggas om, inte heller byggas till eller på annat sätt förändras till sin exteriör.
4. I byggnaderna får stommen inte rivas, byggas om, göras ingrepp i eller ersättas med annat material.
5. I byggnaderna får ingrepp i eller ändring av äldre planlösning eller äldre fast inredning inte göras.

Om det finns särskilda skäl får, enligt 7 § förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen, byggnadsminnet ändras i strid mot skyddsbestämmelserna. Ansökan om tillstånd till sådan ändring lämnas på en särskild blankett till Riksantikvarieämbetet.

Begreppsförklaringar

Med *vård och underhåll av byggnader* avses åtgärder för skötsel som behövs för att vidmakthålla en byggnads tekniska egenskaper och utseende. Underhåll avser både arbeten som måste göras vid upprepade tillfällen och speciella åtgärder som ska hålla byggnaden i gott tekniskt skick. Till underhåll räknas inte åtgärder som tillför en byggnad nya egenskaper, till exempel en ny kulör. Exempel på underhållsåtgärder är: ommålning, putslagning, lagning av tak och utbyte av skadade delar, dock inte omläggning av alla takytor eller omputsning av hela byggnaden.

Med *material och metoder som är anpassade till byggnadernas egenart* avses material och metoder som ursprungligen användes när en byggnad eller byggnadsdel uppfördes. I de delar av byggnadsminnet där kulturhistoriskt relevanta material fortfarande används får dessa inte ersättas med andra material. Med metoder avses bland annat bearbetning av trä, framställning av fönsterglas och applicering av puts och färg.

Med *stomme* avses byggnadens konstruktiva/bärande delar såsom bjälklag, balkar, pelare, valv, takstolar, bärande ytterväggar och bärande innerväggar, murar, murstockar och grundkonstruktioner. Till stomme räknas inte de ytskikt som finns på bärande konstruktioner, till exempel putslager, färgskikt och golvmaterial.

Med *planlösning* avses det sätt rummen eller utrymmen i en byggnad är fördelade och belägna i förhållande till varandra. Med förändring avses till exempel rivning av väggar, trappor, upptagning eller igensättning av dörröppningar, ändring av kommunikationsvägar, rumsformer och rumsvolymer samt delning av rum med väggar eller bjälklag.

Med *fast inredning* avses det varmed byggnaden blivit försedd, om det är ägnat till stadigvarande bruk för byggnaden eller del av denna. Fast inredning omfattar till exempel dörrar, fönster, lister, taklister, paneler, golvbeläggning, eldstäder och kakelugnar.

Med *mark och vegetation* avses den jord som omger byggnaderna med eller utan beläggning och anlagd växtlighet.

Motivering

Stationshuset har ett genomarbetat formspråk och avspeglar rådande arkitekturideal om lokal anknytning bland annat i materialanvändningen. Byggnaden har ett stort symbolvärde och samhällshistoriskt värde, då järnvägens framdragande med uppförandet av stationsbyggnaden har haft stor betydelse för samhällets utveckling i Landeryd.

Stationsområdet med stationshus och de andra byggnader som byggdes för järnvägens behov är ett välbevarat minnesmärke över hur järnvägen förvandlar en liten by till ett stationssamhälle. Sammantaget har stationsmiljön i Landeryd ett högt kulturhistoriskt värde.

Kort historik och byggnadsbeskrivning

Landeryd var hållplats på järnvägen Halmstad-Jönköping, senare Halmstad-Nässjö, som 1877 öppnades för allmän trafik. År 1881 uppfördes ett provisoriskt stationshus. Ett nytt stationshus uppfördes 1886 och detta om- och tillbyggdes 1906 i och med att Västra Centralbanan, VCJ, anslöts till Landeryd samma år.

År 1945 förstatligades Halmstad - Nässjö Järnvägar och uppgick därefter helt i Statens Järnvägar.

Delar av stationshuset används idag av Trafikverket för driftändamål. Stationen är också hållplats för de lokala Krösatågen.

Stationshuset, med byggnadsår 1906, är en tvåvånings gul och röd tegelbyggnad med en stor

vind. Källare saknas. Den ursprungliga planlösningen är fortfarande till stora delar intakt. I bottenvåningen är den centrala expeditionslokalen uppdelad i två mindre rum. Vidare har ett nytt toalettrum anlagts i hörnet av den västra, mindre, expeditionslokalen. Hela den västra delen av bottenplanet, alltså den mindre expeditionslokalen och en avgränsad del av den centrala expeditionslokalen, används för tågklarering av Trafikverket.

Det övre planet, bostadvåningen, har kvar samma planlösning som vid uppförandet. Även äldre dörrar och listverk finns bevarade.

Byggnaden vilar på naturstenssockel och källare saknas. Huset har en stomme av tegel och är belagt med tegeltak. Fönstren är 2-glas träfönster utom på vinden som har 1-glas träfönster. Bottenbjälklaget i pann- och bagagerum är av betong, medan golvet i övriga lokaler troligen har en trästomme. Huset har två skorstenar av tegel.

Beredskapsförrådet, magasinet som byggdes 1906, är en enplans oisolerad rödmålad träbyggnad med grönt korrugerat plåttak. Planlösningen är intakt sedan uppförandet. Byggnaden står på 32 naturstensplintar och källarvåning saknas. Beredskapsförrådet har en stomme av trä. Fönstren är igensatta men är 1-glas träfönster.

Väggarna, som är oisolerade, utgörs av liggande spontade brädor. Golvet består av brädor med varierande bredd och tjockleken ca 60 mm. En murad skorsten finns i godsexpeditionsrummet. Skorstenen är inte i bruk och kapad under taknivå.

Mot banan finns två större skjutbara portar, som är rödmålade. På den andra långfasaden finns tre mindre portar.

Väster om huset har funnits en lastkaj. Kajen är riven, men de gjutna plintarna står kvar. Öster om huset finns utefter spåret en lastkaj med naturstenskant. Kajens längd är ca 70 meter. Takfoten är utdragen som skydd över lastkajerna.

Hus 12D, som också kallas dressinbod, är en avlång rödmålad träbyggnad i ett plan. I förhållande till ursprungsritningen har innerväggen i ved- och koks-förrådet dragits fram till södra fasaden och försetts med två dörrar. En mellanvägg i husets längdriktning delar upp vedförrådsdelen i två utrymmen.

Huset vilar på gjutna grundplintar utefter långfasaderna och källarvåning saknas. Byggnaden har en stomme av trä och taket är belagt med korrugerad plåt. Fönstren är 2-glas träfönster.

Ytterväggarna består av stående bräder. Utrymmena vid gavlarna, dressinboden och garaget, är på insidan klädda med eternitskivor. Innerväggarna är enkla eller dubbla brädväggar. Golven utgörs av tjocka armerade betongplattor utom i garaget som har ett grusgolv.

Mot banan finns fem grönmålade dubbelportar in till de olika utrymmena. På den södra gaveln finns två större dubbelportar.

